

Taakka

Silja-Elisa Laitonen

TAMMI

Silja-Elisa Laitonen

TAAKKA

TAMMI

HELSINKI

Kiitos Suomen Kirjailijaliitolle,
joka on tukenut tämän romaanin kirjoitustyötä.

© Silja-Elisa Laitonen ja Tammi, 2025
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-6606-0
Painettu EU:ssa

*Kun suru häipyy
tulevat muistot
ja jokainen niistä
koskee yksitellen.*

EEVA KILPI

PROLOGI 1923

Kahvi ei maistunut miltään, mutta ympärille kerääntyneet ihmiset riittivät vahvistamaan Elisabethille sen, minkä hän oli tiennyt jo pitkään. Tämä oli hänen maansa. Saksassa kau-neus ei ollut silmänlumetta vaan pienten sääntöjen kudelma, todellisuutta, jonka kielen Elisabeth taitoi. Naiset olivat ylväitä, eivät hauraita. Haureellisia, kuten... Sävähdys viilsi Elisabethin selkärankaa, eihän hän noiden ajatusten takia ollut tänne saakka tullut, vaan taiteen. *Paon.*

Viereisessä pöydässä istuva mies rykäisi äänekkäästi, se repi Elisabethin takaisin tähän hetkeen. Kukaan ei tiennyt hänen salaisuuksiaan mutta nyt tuntui siltä kuin kaikki olisivat nähneet hänen lävitseen. Oli aivan liian myöhäistä, hengitys oli jo kiihtynyt, kiihtynyt pulssi vaati toimia. Ei tässä, ei nyt, Elisabeth ajatteli ja kirosi heikkouttaan. Hän yritti olla herättämättä huomiota, mutta kahvikupin kilinä sen osuessa asetille kuulosti siltä, kuin tuhannet kristallit olisivat osuneet toisiinsa.

Elisabeth sai itsensä ylös ja lähti etenemään Kurfürstendammiin puistoalueen suuntaan. Eilinen valvominen varmasti sekoitti hänen ajatuksiaan, hänen täytyisi nyt ottaa itseään niskasta kiinni ja toimia suunnitelman mukaan. Wien oli ollut jotain suurempaa kuin hän olisi ikinä kuvitellut, täällä Berliinissä hänen oli onnistuttava. Elisabethin oli pysähdyttävä puiston penkille, antauduttava migreenikohtaukselle, joka lamaannuttaisi hänet hetkeksi aloilleen.

1. luku

1955

Syke tuntui rinnassa niin voimakkaana että Raakel oli oksentaa. Hän oli juossut tunnin, toisenkin. Kuullut ääniä, askeleita ja huutoja. Tämä talvi oli poikkeuksellisen kylmä, nyt pakkasta oli enää 15 astetta.

Raakel ei osannut arvioida kuinka kauas oli tullut, sillä metsän pimeys oli repäissyt hänet takaisin muistoihin, Karjalan korpeen. Hän koki metsämaiseman uhkaavana, se tulisi ikuisesti edustamaan hänelle sotaa. Puut sojottivat paikallaan, vihollista ei ollut, sen Raakel toki tiesi, vaikka mieli yritti vyöryttää hänen ylleen näitä tuttuja pelkoja, jotka hänen olisi pitänyt jo kyetä jättämään taakseen. Joka puolelta metsää kuului karanneiden hevosten perässä juoksevien poliisien huutoja. Metelihän vain karkottaisi eläimet kauemmas kiinniottajiensa luota, Raakel ajatteli. Niitä piti lähestyä hiljaa.

Raakel kiihdytti askeliaan ja liukastui, illalla satanut lumi oli peittänyt alleen vaarallisen liukkaan jään. Hän kirosi ääneen ja nousi ylös. Käsivalaisimen heikko valonkajo enteili paristojen uupumista, sen jälkeen hän olisi sen varassa, mitä hämärässä erottui. Tuuli kuljetti palaneen käryä ja Raakel kirosi mielessään Hautaviitaa ja sitä, että oli vastannut keskellä yötä puhelimeen.

Yhtäkkiä hän kuuli hirnahduksen. Raakel tarkensi katsetaan ja näki edessään lumeen painautuneet kavionjäljet.

Raakel hengitti syvään, hän ei halunnut pelottaa eläintä. Hetken heidän välillään vallitsi hiljaisuus, jota tuulikaan ei häirinnyt. Raakel eteni syvemmälle hankeen, tunki säärissään, miten upottava lumi kohmetti niitä entisestään. Hevonen oli seisahtanut suuren kivenlohkareen eteen eikä toistaiseksi yrittänyt jatkaa karkumatkaansa. Raakel muisti sodan, ja aisan rikkoutumisesta vauhkoontuneen Priitun. Tämä hevonen oli paljon suurempi, eikä Raakel enää ihmetellyt miksi poliisissa niitä käytettiin joukkojen hallitsemiseen.

Sillä ei ollut suitsia, eikä Raakelilla ollut mukanaan muuta kuin palanen kuivunutta leipää. Hitaasti hän otti leivänkannikan käteensä ja ojensi sen kohti hevosta. Hevonen ei liikahtanut, päästi turvastaan vain tuohtuneita ääniä ja hetken Raakel tunki itsensä typeryiseksi. Mutta sitten hevonen liikahti hänen suuntaansa ja Raakel malttoi edelleen pysyä paikallaan. Hän ei tiennyt hevosista mitään, eikä kukaan ollut antanut hänelle minkäänlaisia ohjeita. Vain se oli kerrottu, että niitä oli täällä metsässä irrallaan kymmeniä. Raakel oli lähtenyt seuraamaan erästä rikospoliisin varkausryhmän tutkijaa, joka oli kuitenkin pian hävinnyt hänen näköpiiristään yön pimeydessä.

Pehmeä turpa nappasi leivän. Raakel antoi eläimen hetken tutkailla itseään ja otti sitten varovasti sitä harjasta kiinni toivoen, että saisi siitä kiinnipitämällä kuljetettua hevosen takaisin talleille.

Yllättäen hevonen lähti seuraamaan häntä.

Raakel kulki latujen päällä, hevonen vierellään. Onneksi lunta ei ollut tullut tämän enempää.

Onnistumisen riemu antoi voimaa, eikä pakkaneenkaan tuntunut enää niin pahalta. Hevosenlannan haistaessaan

Raakel tiesi olevansa menossa oikeaan suuntaan ja tunsu valtaisa helpotusta, hän oli saanut yhden kiinni!

Jo kaukaa Raakel tunnisti laiturilla seisovan hahmon. Kaikkihan hänet tiesivät, Hertta Uparin, Suomen ensimmäisen naisen, joka oli saanut vanhemman konstaapelin tittelin.

Nainen ei ollut tällä kertaa pukeutunut virkavaatteisiinsa, ilmeisesti hänetkin oli herätetty keskellä yötä. Hevonen reagoi naisen nähdessään ja lähti raivokkaasti laukkaamaan häntä kohti. Muutama paikalla oleva yritti auttaa ottamaan sen kiinni, sellaista apua ei kuitenkaan nyt tarvittu sillä hevonen juoksi suoraan naisen luo.

Ratsutallin palo oli saatu sammutettua, ilmassa leijaili vielä mustuneita hiukkasia eikä Raakel halunnut edes ajatella miltä täällä näyttäisi, jos hevosia ei olisi onnistuttu pelastamaan.

– Raakel, tuttu ääni huikkasi tallien suunnalta.

Raakel nosti kätensä häntä kohti tarpovalle Hautaviidalle. Mikäs tämän oli juosta metsässä yötä vasten noin hyvin varustautuneena, Raakel ajatteli miehen palttoota katsellessaan.

Myös Upari lähestyi häntä. – Hyvin toimittu, nainen sanoi vakavana, ja Raakel huomasi hämmästelevänsä miten vanhalta toinen näytti. Hän oli kuitenkin vasta Raakelin ikäinen, kolmenkymmenenneljän.

– En olisi uskonut saavani sitä kiinni, Raakel totesi ja oli juuri kysymässä kuinka monta vielä oli irrallaan, kun Mannerheimintien suunnalta alkoi tulla apujoukkoja kiinniotettuine hevosineen. Näitä eläimiä ei ollut luotu kulkemaan vapaina kaupungissa, Raakel ajatteli katsoessaan niiden luo kiirehtivää Uparia.

Hautaviita ei ollut saanut yhtäkään kiinni.

– Hirnuivat vaan että siinähan yrität, Hautaviita nauroi eikä vaivautunut pahoittelemaan sitä että oli herättänyt Raakelin keskellä yötä. – Sinun on hyvä tottua tähän. Rikospoliisi on poliisi ympäri vuorokauden, Hautaviita kuittasi vain.

Raakel aavisti miehen haluavan auttaa häntä sopeutumaan uuteen ryhmään joten turhahan sellaisesta olisi purnata.

Tulipalo oli alkanut kun vuoronvaihto oli ollut käynnissä. Kaikki poliisit ja vartijat, joilla oli puhelin kotonaan, oli kutsuttu yövuorolaisten avuksi. Tuskin kukaan muu kuin Hautaviita olisi tullut ajatelleeksi Raakelia, sillä tämän oli vasta aikeissa aloittaa työnsä rikospoliisissa.

– Taidat palella aika lailla. Yritän kysyä jos saataisiin sinut vietyä kotiin, Hautaviita totesi ja alkoi etsiä katseellaan työtoveriaan.

Se nyt olisi vihoviimeistä, Raakel ajatteli ja kieltäytyi. Häntä ei mihinkään kuskattaisi, siitähän seuraisi vain tarpeettomia puheita. Hautaviidan pettynyt ilme sai kuitenkin hänet heltymään.

– Ei minulla mitään hätää ole. Hyvä että soitit ja herätit, olin mielelläni jo nyt avuksi, hän sanoi, ja miehen katse kirjastui.

– Ajattelin että se on hyvä alku etsivän uralle.

– Niin se oli, Raakel sanoi ja hymyili. – Minä lähden nyt nukkumaan.

– Kiitos kun tulit.

Raakelhan tässä oli kiitollisuuden velassa Hautaviidalle, joka jaksoi yrittää ja auttaa häntä. Sitä mies ei silti ymmärtänyt, että Raakel halusi tietoisesti pitää häneen välimatkaa. Lääkityskin toimi parhaiten kun pillerin otti vain äärimmäisessä hädässä.

2. luku

Raakel osasi siristää silmiään niin, että näkymä hänen edessään sumeni. Tarkat ääriiviivat katosivat eivätkä muut huomanneet sitä hänen katseestaan, sen hän oli moneen kertaan testannut Voiton kanssa.

Oikeuslääkärin äänen reippaus leikkasi tilannetta pahemmin kuin skalpelli, jonka avulla rinta oli juuri viilletty. Sen Raakel kesti silmiään siristämättä, oli hän toki vainajia nähnyt.

Mädän haju puski naisesta ulos, Raakel kyllä muisti tuon hajun. Häntä puistatti ajatus siitä miten nainen oli kitunut henkitorissaan ahtaassa yksiössään herra ties kuinka pitkään ennen elimistönsä lopullista luovuttamista.

– Näitä poloisia riittää, oikeuslääkäri sanoi ja sai vastaukseksi syvän huokauksen lavetin toisella puolella olevalta etsivä Aune Sarlinilta.

RUSK, RUSK, RUSK.

Preparaattori rusautti suurilla pihdeillä rintalastan auki ja vilkaisi Raakelia kuin odottaen tämän alkavan haukkoa henkeään. Lääkäri oli valmiina aloittamaan tutkimisen, vaikka kaikille oli selvää mihin nainen oli kuollut. Muita ylimääräisiä ei ruumiinavausta ollut seuraamassa.

– Niin, vainajinhan oletkin jo tottunut, Sarlin sanoi vilkaisten hänkin Raakeliin.

– Olen toki, Raakel vastasi ja nosti katseensa Sarliniin.

Nainen pelotti häntä, olihan tämä jo suoranainen legenda, pitkäaikaisin rikostutkija Helsingin naispoliisien keskuudessa. Samaan aikaan Sarlin tuntui Raakelista kovin tutulta, sillä hän muistutti hyvin paljon Elisabethia, Raakelin tätiä, joka oli riistänyt henkensä sodan loputtua. Elisabeth oli ollut ainoa, joka oli todella ymmärtänyt Raakelia. Sarlin puolestaan ei tainnut oikein hyväksyä häntä, tai ehkä nainen tunsu, ettei tarvinnut hänen apuaan. Sarlin oli tottunut selviytymään itsenäisesti, ja nyt hänelle oli annettu riesaksi melko kokematon tulokas. Oli selvää että juuri hän tarkkailisi ryhmän uutta jäsentä silmäkovana.

– Näin siinä usein käy, valitettavasti, kun turvautuvat niiden puoskareiden apuun. Tämäkin on vasta tyttönen, Sarlin sanoi ja irrotti rannerenkaan naisen kädestä. Se toimitettaisiin naisen omaisille.

– Hakeutuisivat hoitoon, oikeuslääkäri vastasi preparaattorin jatkaessa tynnosti ihmisruumista runnovia toimiaan. Raakel yritti olla katsomatta häntä, sillä miehen koko olemus huokui vankkaa kokemusta eikä Raakel missään nimessä halunnut näyttää epäröivältä tai typerältä hänen silmissään. – Tämä olisi voinut selvitä, kohtuun ei ole tullut reikää, oikeuslääkäri jatkoi tutkittuaan vainajaa. Sikiönlähdetyksiin sortuneiden naisten yleisin kuolinsyy oli vatsakalvon tulehdus ja verenmyrkytys, ja se kirjattaisiin myös tämän vainajan papereihin.

Raakel katsoi vainajaa, jonka sisuskalut kiilsivät kattovalaisimen loisteessa kuin olisivat edelleen toiminnassa vaikka todellisuudessa olivat lopettaneet työnsä muutamaa päivää aiemmin. Raakel ei koskaan saisi tietää kuinka lähellä oli ollut, että hän itsekin olisi kokenut saman kohtalon. Lautumat olivat laajentuneet, iho kellersi eikä Raakel saanut mielestään sen asunnon näkymää, josta nainen oli löytynyt. Verta, kurjuutta ja sitä täydellistä, lopullista hiljaisuutta.

– Punavuoressa tehtyjen raskaudenkeskeytysten jälki ei ole kovin laadukasta, Sarlin totesi ja alkoi pukea päällystakkiaan ylle. – Ensimmäinen avaus oli nyt tässä, hän jatkoi ja nyökkäsi Raakelille. Oikeuslääkäri ei vaivautunut nostamaan katsetta työstään heidät hyvästelläkseen. Millaistakohan mahtoi olla viettää päivät pitkät vainajien kanssa, työkseen, vuodesta toiseen, Raakel ajatteli takkia pukiessaan.

Astuessaan kolkolle Snellmaninkadulle Raakel veti keuhkot täyteen raitista ilmaa.

Unioninkadun liikennettä ohjaava poliisi näytti hermostuneelta, sen huomasiivat autoilijatkin. Ikänsä puolesta hän oli vasta poikanen, varmaan aivan uusi toimessaan. Raakel ylitti kadun reippaasti ja pujahti kohti Kaisaniemen puistoa. Näin päiväsaikaan sen läpi saattoi kulkea aivan rauhassa, kun taas iltaisin Raakel valitsi aina jonkun muun reitin.

Hetken mielijohdeesta hän poikkesi Kasvitieteellisen puutarhan kautta, sillä mikä kiire hänellä oli? Hän voisi aivan hyvin käyskennellä siellä, eikä raitis ilma tosiaan ollut pahitteeksi. Kansallisteatterin suunnalla näkyi nahkakengissään liukastelevia lättähattuja ja Raakel siristi silmiään nähdäkseen, oliko poikien joukossa oleva tyttö Elisa. Ei ollut.

Kuolleet eivät koskaan olleet lähteneet Raakelin luota, nytkin tuntui kuin hänen isänsä Armas seuraisi häntä katseellaan. Hänen täytyisi viivytellä kotimatalla hetken pidempään, jotta saisi jäsennettyä ajatuksensa. Tai mitä hän nyt itselleen valehteli. Raakelin piti saada rauhoittua siitä tunnekuohusta, jonka oli juuri kokenut. Hän koki olevansa susi lampaiden vaatteissa, tutkia nyt sellaisia rikoksia joihin itse oli syyllistynyt. Raakel ei ollut vielääkään kertonut tekemästään abortista Voitolle, hän ei kaivannut mitään lisäsotkua elämäänsä tällä hetkellä. Ei todellakaan, sillä Elisa oli muuttumassa täysin

sietämättömäksi, neljätoistavuotiaan tytön uhmaa oli vaikea niellä etenkin, kun Raakel oli hänet pelastanut. Luulisi, että tyttö olisi päinvastoin kiitollinen.

Värinä rinnassa sai Raakelin hidastamaan vauhtia. Aivan kuin se olisi ollut omatunnon merkki siitä, etteivät moiset ajatukset olleet sallittuja. Elisa oli Raakelin sedän Einon lapsi eikä työllä ollut ketään muuta kuin Raakel, johon tukeutua. Eino oli kuollut sodassa tapaamatta koskaan tytärtään, ja Elisan äiti oli hylännyt lapsen. Poissa oli myös Elisan setä Armas, joka ei ollut koskaan saanut tietää että hänellä oli veljentytär. Tytön tädistä ei tietenkään olisi ollut mitään apua, hyvä kun Greta pystyi huolehtimaan edes itsestään. Riidat, joihin Raakel ja Elisa olivat neljän yhteisen vuotensa varrella ajautuneet, olivat kasvukipuja, samanlaisia itsenäisyyden kaipuun kaikuja, joiden tempossa Raakel itsekin oli nuorena tietään raivannut. Siitä huolimatta niitä oli vaikea sietää.

Raakelin saapuessa kotiin Saima oli siellä odottamassa, mikä oli poikkeuksellista. Raakelin sodanaikainen ystävä toimi raitiovaunun lipunmyyjänä, sen lisäksi hän oli aloittanut opiskelun iltakoulussa ja ehti käydä kotona lähinnä nukkumassa. Maria, joka niin ikään asui samassa asunnossa, oli kotona paljon enemmän koska teki siellä ompelutyötään. Paraikaa hän oli kuitenkin maaseudulla lomailemassa jonkun ystävänsä luona.

– Minä jo meinasin lähteä sinua vastaan, Saima sanoi hyväntuulisena ja kehotti Raakelia tulemaan keittiöön. Hetken kuluttua hän nosti silakkalaatikon pöytään.

– Mitä sinä suotta... Raakel yritti mutta oli salaa kiitollinen siitä että Saima oli jaksanut nähdä vaivaa. Muuten Raakel olisi todennäköisimmin syönyt iltaruuakseen pelkkiä voileipiä.

– Noh?

– Missä Elisa on? Raakel kysyi huomattessaan, ettei tytöstä näkynyt jälkeäkään.

– Elokuviissa, Voitto lähti pilkille, Saima sanoi. – Kerro nyt jotain. Miten se meni?

Ensimmäiset viikot uudessa toimessaan Raakel oli lähinnä avustanut Aune Sarlinia ja Elsa Lehtosta, joka oli toinen naisetsivistä. Naisten ryhmän esimiehenä toimi komisario Fanny Kärkkäinen, joka pääsääntöisesti hoiti myös osan kuulusteluista. Heidän tuli kerätä Kärkkäiselle kaikki kuulusteluissa vaadittavat tiedot. Vaikka naisetsiviä sanottiin dekkareiksi kuten miehiäkin, he eivät suinkaan saaneet samanlaisia rikosjuttuja tutkittavakseen vaan keskittyivät sikiönlähdetyksiin, lapsenmurhiin, kadonneiden tapauksiin, väkisinmakaamisiin ja haureusjuttuihin. Aune Sarlinin päävastuulla olivat sikiönlähdetykset ja vastasyntyneiden surmat, sillä hän oli rutinoitunut niiden tutkimiseen. Elsa Lehtonen puolestaan hoiti väkisinmakaamisten ja haureusjuttujen tutkinnat. Yhdessä he olivat hoitaneet näiden lisäksi ne sadat katoamistapaukset, joita Helsingissä vuosittain ilmeni, ja nyt Raakel oli otettu avuksi heidän joukkoonsa. Koko murharyhmää, niin Fanny Kärkkäisen alaisena toimivia naisia kuin ryhmän miehiä, johti komisario Pauli Sinervä, joka oli varsin pidetty. Oli jaostossa toki muitakin, häntä alempiarvoisia komisarioita, olihan murharyhmässä viisi eri jaosta, mutta Raakel ei ollut ehtinyt tutustua vielä heihin kaikkiin. Naiset olivat jo tottuneet toimimaan parina ja osana miesten ryhmää mutta nyt, kun oli perustettu erillinen naisjaosto, olivat ryhmäjaot menneet täysin uusiksi. Etenkin Sarlinia se luultavasti häiritsi, sillä hän oli niitä harvoja naisia jotka olivat onnistuneet voittamaan miespuolisten työtoverien luottamuksen ja nyt hänestä ehkä tuntui, kuin hänet muiden naisten mukana olisi eristetty pois oikeiden poliisien jaloista.

Tähän mennessä Raakelin tehtävänä oli ollut haalia tiedonmurusia henkilölehdiksi kutsutusta arkistosta, jossa kaikkien rikollisten tietoja säilytettiin. Olipa työnkuvaan kuulunut myös kahvinkeitto ja Raakel toivoi, ettei sitä kestäisi kauaa, sillä alkujärkytyksestä toivuttuaan hän halusi päästä tutkimaan rikoksia. Hän oli ehtinyt kahvipöydässä kuulla menneiden vuosien mainittavista rikostapauksista paljon sellaista, mitä lehdistökään ei tiennyt, ja se lisäsi entisestään tunnetta siitä että kuului johonkin aivan omanlaiseensa yhteisöön. Kadonneiden tapaukset, joita naisetkin saivat tutkia, kiehtoivat Raakelia. Toisaalta ne saivat hänet samalla ajattelemaan sukunsa salaisuutta, jota hän ei olisi halunnut muistella.

Saimakin tiesi, että tämä päivä oli ollut uudenlainen, sillä Sarlin oli halunnut Raakelin mukaansa ruumiinavaukseen ja osaksi siihen liittyvää sikiönlähdetystutkintaa. Aune Sarlin oli aloittaessaan itsekin joutunut suoraan noiden tehtävien pariin, ja se karaisi hänen mielestään rikostutkijaa parhaiten. Olisi ollut kuitenkin sääli pilata Saiman vaivalla valmistama illallinen kertomalla ensimmäisestä käynnistä oikeuslääketieteellisellä.

Kun Raakel oli pitkään vaiti, Saima taisi arvata mitä hän ajatteli. – Kyllä minä kestäen jos sitä mietit, Saima nauroi.

Raakel hymyili. – No, olihan se aika... raadollista.

– Onko se Sarlin ollut viime päivinä yhtään mukavampi?

– Toki, Raakel vastasi, tarttui kauhaan ja otti ruokaa lautaselleen. Sarlin oli varmasti kohdellut häntä aivan kuten muitakin, näin alussa vain oli kaikenlaista uutta kerrottavaa ja opettamista eikä kaiken keskellä pyörivä uusi tulokas helpottanut asemalla vallitsevaa kiirettä. Raakel lohduttauutui jälleen ajatuksella, ettei Sarlinin ärtyneisyys ehkä liittynyt lainkaan häneen. Sen Sarlin oli suoraan sanonutkin, että erillisen naispoliisi-jaoston luominen oli hänen mielestään miesten vouhotusta,

tarpeetonta sukupuolieron korostamista, jonka myötä naisille tuli vain lisätöitä. Se oli myös oiva tapa saada naiskomisariolle sellainen pesti, joka ei uhannut miesten asemaa.

Hyvinhän Sarlin oli aiemmin pärjännyt, oli työskennellyt samoissa tehtävissä jo ennen sotia. Murharyhmän miesten kanssa jutellessaan Sarlin oli toisenlainen kuin naisseurassa, hänen naurunsa jäi soimaan seiiniin.

Saima haarukoi ruokaansa ja näytti siltä kuin olisi halunnut kysyä lisää. Työskentely rikospoliisissa jännitti Raakelia ja hän olisi toivonut, että olisi voinut kertoa kotona vaihteeksi jotain mukavaa työstään. Viime aikoina Saima oli saanut kuulla vain siitä miehenkuvatuksesta, joka oli savustanut Raakelin pois huoltopoliisista.

– Kyllä sinä sen Sarlinin kanssa alat tulla juttuun, parempi-han sinun murharyhmässä on olla kuin aiemmassa pestissäsi, Saima sanoi. – Sen sian tekemisistä piti jonkun kertoa muille.

– Niin piti, Raakel vastasi ja maistoi silakkalaatikkoa. Saiman ruuanlaittotaidot peittosivat Marian ja jopa Nellyn herkut mennen tullen.

– Ja sinähän pääsit nyt rikostutkijaksi, oikein etsiväksi, Saima jatkoi.

Raakel nyökkäsi. Toisenlaisessa tilanteessa tämä olisi ollut ylennys, ja sellaisena se oikeastaan hänelle tarjottiinkin. Hän oli valmiiksi ollut nimellisesti osa uutta jaostoa, kuten myös työtoverinsa Heljä ja Kirsti sekä joka ikinen Helsingin poliisilaitoksen poliisin työtä tekevä nainen. Rikospoliisiin kuitenkin oli tarvittu lisää tutkijoita, sillä vaikka Suomi oli viime vuosina vaurastunut, ei se millään tavalla näkynyt aborttien tai lapsenmurhien määrässä. Raakel uusimpana oli ollut helpoin siirtää, ja päätös oli tehty viimeistään silloin kun hän oli marssinut komisarionsa luokse kertomaan konstaapeli Aallon edesottamuksista irtolaisnaisten kanssa. Oli tietenkin täysin selvää että

komisario oli tiennyt siitä valmiiksi, kaikkihan sen tiesivät ja olivat tienneet koko sen ajan, kun Aalto oli ollut huoltopoliisissa töissä. Milloin mies humalassa vei yhtä hoippuvaa pokaansa työlaitokseen, milloin juopotteli vapaa-ajallaan niiden samojen maalattujen naamojen kanssa, joita sitten seuraavana päivänä valvottiin ja kuljetettiin veneeristen tautien klinikalle. Miehen kotiosoitekin oli varmasti monelle naiselle tuttu. Mutta koskea nyt kuulustelutilanteessa alaikäiseen koulukotinuoreen, se oli ollut Raakelille liikaa, eikä hän tunnekuohussaan ollut nähnyt muuta suuntaa kuin komisarion huone.

Tyttö oli itsekin kertonut tilanteesta koulukotinsa johtajalle mutta siitä ei Aalto eikä edes heidän komisarionsa ollut välittänyt. Nuorethan puhuivat mitä sattuiivat. Syytös oli kuitenkin pakko ottaa tosissaan, kun kissan nosti pöydälle Aallon poliisikollega, olkoonkin pelkkä nainen. Niinpä Aalto oli suuttunut verisesti ja ottanut kostoksi vuorostaan Raakelin tähtäimeensä, mies oli ladellut mitä typerimpiä valituksen aiheita hänen työstään, keksinyt ja nakuttanut niitä kuin mikäkin kirjoituskone. Facitiksi, kirjoituskoneen kaimaksi, Raakel häntä mielessään nimittikin, mies kun oli kaiken päälle myös Vihtori Kosolan aikoja kaipailnut fasisti, tyhmä kuin saapas. Tilanne oli ratkennut lopulta itsestään, sillä Helsingin poliisilaitoksen käynnistämä, kokeiluluontoisena perustettu naispoliisijaosto oli antanut Raakelin ja Aallon esimiehenä toimivalle komisariolle mahdollisuuden pestä kätensä koko asiasta. Sanoipa komisario jopa huomanneensa Raakelissa potentiaalia rikostutkintaan kuin painottaakseen siirron hohdokkuutta. Pah. Muuten Raakel olisi ehkä vedonnut Hautaviitaan, sillä nuori mies oli ollut hänen tukensa ja uskottunsa jo pitkään. Mutta ne ajat olivat takanapäin, Hautaviita eli jo täysveristä radiopoliisin elämää. Joten Sofiankadulla Raakel nyt oli. Huvittavaa kyllä samojen seinien sisällä oli hänen äitinsä Gretakin aikoinaan

työkennellyt 1910-luvulla, silloin samassa rakennuksessa oli ollut Stockmannin tavaratalo. Suvirantojen elinpiiri oli lopulta varsin pieni.

– Sanoitko, että Elisa meni elokuviin? havahtui Raakel.

– Paulan kanssa varmaan. Eipä viitsinyt minulle etukäteen kertoa.

– Kyllä te Elisankin kanssa vielä löydätte yhteisen sävelen, Saima sanoi ja nojautui tuolissaan taaksepäin luottavaisen näköisenä.

– Tiedä sitten mikä sävel se on, Raakel naurahti.

Tahtomattaan hän oli hieman kateellinen siitä, että Elisa selvästi tukeutui Saimaan ennemmin kuin Raakeliin. Siitä huolimatta, että latelihän Saimakin Elisalle totuuksia, rajasi kotiin-tuloaikoja ja naputti koulutuksen merkityksestä.

– Vaan minäpä sain tänään ruotsinkokeen tulokset, ja hyvin meni! Saima sanoi hetken kuluttua.

– Hieno! Onneksi olkoon, Raakel vastasi. Häntä hävetti, hän oli unohtanut koko asian vaikka Saima oli kertonut miten tärkeää oli saada hyviä arvosanoja etenkin kielistä.

– Luokan paras.

– Ihanko totta! Nyt pitäisi olla jotain... Tätä pitäisi juhlia, Raakel sopersi nolostuneena. Niin omien murheiden sokaisema ei saisi olla, ettei muistanut lainkaan muiden elämän tärkeitä hetkiä.

– Niin me juhlitaankin, Saima sanoi ja otti esille ostamansa leivokset. Ne nähdessään Raakel punastui. Hänen täytyisi muistaa Saimaa jotenkin, kenties hän kävisi heti huomenna vaikkapa hankkimassa liput johonkin teatteriesitykseen.

Saiman aamuvuoro alkaisi jo varhain, joten ruuan jälkeen hän vetäytyi unille. Raakel puolestaan ei väsymyksestään huolimatta saanut unta vaan velloi ajatuksissaan. Hän oli jo hetkeksi

unohtanut päivän tapahtumat. Nyt, huoneen yksinäisyydessä, paha olo palasi. Huonolla tuurilla hänkin olisi aikoinaan voinut päätyä oikeuslääketieteellisen lavetille.

Oven kolahdus keskeytti Raakelin ajatukset. Askelista hän tunnisti Voiton.

Mies kolisteli pitkän aikaa keittiössä, teki verkkaisesti iltatoimensa ja raotti sitten heidän huoneensa ovea niin hiljaa kuin pystyi.

– Älä suotta hiivi, olen hereillä, Raakel sanoi ja kohottautui vuoteella käsivartensa varaan.

– Tuli ihan mukavasti kalaa. Perkasin juuri saaliin, Voitto sanoi tyytyväisenä.

Perata, avata. Veitsellä se ihminenkin avattiin.

– Elisa kuulemma meni elokuviin, vaikuttaa siltä ettei hän taida tulla yöksi kotiin, Raakel sanoi hätyyttäen ruumiin-avauksen mielestään.

– Varmaan menee Paulan luo, Voitto sanoi ja istahti sängylle riisuuntumaan.

– Olenko minä ainoa jota se häiritsee?

– Tyttö kysyi kyllä luvan.

– Keneltä?

– Minulta.

Raakel kääntyi selälleen. Hänen olisi tehnyt mieli teroittaa Voitolle miksi oli olennaista pitää kuria etenkin nyt, mutta siitä olisi vain tullut turhaa riitaa. Heidän avioliittonsa oli erilainen kuin muiden, eikä Raakel halunnut horjuttaa muutenkin ajoittain herkkää arkea. Voitto koki itsensä huonommaksi kuin muut sodasta selvinneet, tärähtänyt kantoi leimaansa raskaampana kuin ohiammutut.

– Älähän nyt, Voitto sanoi ja veti peittoa itselleen. – Heillä oli liput elokuviin ja puhuin Paulan isän kanssa.

Voiton iho tuntui jääkylmältä.

Eletään 1950-lukua Helsingissä. Kolmekymppinen Raakel päätyy rikosetsiväksi murharyhmään, mutta se ei tunnu ylennykseltä: kukaan ei ota naispoliisia vakavasti. Kotonakaan ei ole helppoa, Raakel joutuu huolehtimaan kapinoivasta sukulaistytöstään ja sodan traumatisoimasta puolisostaan, riesana on myös hankala äiti. Vain rakkaussuhde työtoveriin pitää hänet kasassa.

Kun Raakel saa nipun 1920-luvun kirjeitä, menneisyys hyökkyy päälle. Hänen on päätettävä paljastaako Elisabeth-tätinsä salaisuuden silläkin uhalla, että vaarantaa samalla oman uransa.

Taakka jatkaa lottana toimineen Raakelin tarinaa. Se on rakastetun Suviranta-trilogian itsenäinen päätösosa.

